

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S. Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...

Bacon, Francis

Francofvrti ad Moenvm, 1665

Cap. XI. Partitio historiæ Ecclesiasticæ; in Ecclesiasticam specialem. historiam ad Prophetias, & historiam Nemeseos.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5

(*Nosque ubi primus equis oriens afflavit anhelis,
Illic sera rubens accendit lumina vesper.*)

Idque ipsum magis per demonstrationes, quam per peregrinationes. Verum ut *Carina* aliqua parva, cælum ipsum æmularetur; atque uni versus globum terrestrem, magis etiam obliquo & flexuoso, quam cælestia solent, itinere circumverit, ea est nostri sæculi prerogativa: ita ut præsens ætas jure in Symbolo suo usurpare possit, non tantum illud *Plus ultra*, ubi Antiqui usurpabant *Non ultra*; atque insuper illud *Imitabile fulmen*, ubi Antiqui, *Non imitabile fulmen*:

Demens qui nimbos, & non imitabile fulmen; verum & illud, quod omnem admirationem superat, *Imitabile Cælum*; propter navigationes nostras, quibus circa universum terræ ambitum, cælestium corporum more, volvi, & circummagi sapius concessum fuit.

Atque hæc præclara, in re Nautica, atque Orbe perlustrando, felicitas, de ulterioribus etiam progressibus, & Augmentis Scientiarum, spem magnā facere possit; præsertim cum divino videatur Consilio esse decretum, ut hæc duo coævafint: Sic enim Daniel Propheta, de novissimis temporibus verba faciens, prædicit, *Plurimi pertransibunt, & augebitur scientia*; quasi pertransitus, sive perlustratio mundi, atque multiplex Augmentum Scientiarum, eidem seculo destinarentur: Sicut magna ex parte jam completum videmus; Quandoquidem tempora nostra, duabus illis prioribus doctrinarum periodis, aut revolutioibus, (alteri apud Græcos, alteri apud Romanos) eruditione non multum cedant, eas vero in aliquibus longè superent.

CAP. XI

Partitio historię Ecclesiasticę, in Ecclesiasticam specialem, historiam ad Prophetias, & historiam Nemeſeos.

Historia Ecclesiastica in genere, eandem ferè cū *historia Civili* partitiones subit. Sunt enim *Chronica Ecclesiastica*, sunt *vita Patrum*, sunt *Relationes de Synodis*, & reliquis ad Ecclesiam spectantibus. Proptio vero nomine, recte dividitur in *historiam Ecclesiasticam* (Generis nomine servato,) & *historiam ad Prophetias*, & *historiam Nemeſeos* sive *Providentię*. Prima, *Ecclesia militantis tempora*, & *statum diversum* memorat: sive illa fluctuet, ut *Arca in diluvio*: sive itineretur, ut *Arca in eremo*: sive consistat, ut *Arca in templo*: hoc est, *statum Ecclesia in persecutione, in motu, & in pace*. In hac parte, defectum aliquem non invenio, quin superfluit in illa complura potius quam defunt: Illud lænè optarem, ut massæ tam prægrandi, virtus quoque & sinceritas narrationum responderent.

Secunda pars, quę est *historia ad Prophetias*, ex duobus Relativis constat, *Propheta ipsa*, & ejus *Adimplentiõne*. Quapropter tale esse debet hujus operis institutum, ut cum singulis ex scripturis Prophetiis, eventum veritas conjungatur; idque per omnes mundi ætates, tum ad confirmationem fidei, tum ad instituendam disciplinam quandam, & peritiã, in interpretatione Prophetiarum, quę adhuc restant complenda. Attamen in hac re, admittenda est illa latitudo, quę Divinis vaticiniis propria est & familiaris; ut adimplentiõnes eorum fiant, & continenter, & punctualiter: Reseruit enim

Auctoris sui naturam, cui unus dies tanquam mille anni, & mille anni tanquam unus dies: atque licet plenitudo, & fastigium complementi eorum, plerumque alicui certæ ætati, vel etiam certo momento destinetur; attamen habent interim gradus nonnullos: & scalas complementi, per diversas mundi ætates. Hoc opus desiderari statuo, verum tale est, ut magna cum sapientia, sobrietate, & reverentia tractandum sit, omnino dimittendum.

Tertia Pars, quę *Historia Nemeſeos* est, sanè in calamos nonnullorum piorum virorum incidit, sed non sine partium studio; occupata est autem in observanda divina illa convenientia, quę nonnunquam intercedit, inter Dei voluntatem Revelatam, & Secretam. Quamvis enim tam obſcura sint Consilia & Judicia Dei, ut homini animali sint penitus inscrutabilia, quin etiam sapius eorum oculis, qui prospiciunt è tabernaculo, se subducant; Divinæ tamen Sapientiæ visum, aliquando per vices, ad suorum confirmationem, & confusionem eorum, qui tanquam sine Deo sunt in mundo, ea quasi majoribus characteribus descripta, sic proponere conspicienda, uti (sicut loquitur Propheta) *quibus etiam in cursu ea perlegere possit*: hoc est, ut homines merè sensuales & voluptarii, qui Judicia illa divina prætervehi festinant, neque cogitationes suas in ea unquam desigunt, tamen, quamvis properè currant, & aliud agant, ipsa agnoscere cogantur. Talia sunt vindictæ seræ & inopinæ; salutes subito affulgentes, & insperatæ; consilia divina per ambages rerum tortuosas, & stupendas spiras, tandem se manifesto expedientia; & similia; quę valent, non solum ad consolandos animos fidelium, sed ad percellendas & convincendas conscientias improborum.

Cap. XII

De Appendicibus historię: quę circa Verba hominum (quemadmodum historia ipsa circa facta) versantur: Partitio earum in epistolas & apophthegmata.

AT non factorum solummodo humani generis, verum etiam *dictorum* memoria servari debet. Neque tamen dubium, quin *dicta* illa quandoque *historia* ipsi inserantur, quatenus ad res gestas perspicuè & graviter narrandas faciant, & deserviant. Sed *dicta* sive *verba Humana* propriè custodiunt *Libri Orationum, Epistolarum, & Apophthegmatum*. Atque *Orationes* tanè virorum prudentium, de negotiis & causis gravibus & arduis habitæ, tum ad rerum ipsarum notitiam, tum ad eloquentiam multum valent. Sed majora adhuc præstantur auxilia ad instruendam prudentiam civilem ab *Epistolis*, quę à viris magnis de negotiis seriis missæ sunt. Etenim ex *verbis hominum*, nil sanius aut præstantius, quam hujusmodi *Epistole*. Habent enim plus nativi sensus, quam *Orationes*; plus etiam maturitatis, quam colloquia subita. Eedem quando continentur secundum seriem temporum, (ut fit in illis quę à Legatis, Præfectis Provinciæ, & aliis Imperii Ministris, ad Reges, vel Senatus, vel alios Superiores suos mittuntur; aut vicissim ab Imperantibus ad ministros,) sunt certè ad *historiam*, præ omnibus, pretiosissima supellex. Neque *Apophthegmata* ipsa ad delectationem & ornatum tantum profunt, sed ad res gerendas etiam, & usus civiles. Sunt enim (ut agebat ille) veluti *Secures* aut *Mucrones Verborum*, qui rerum & negotiorum nodos,